Grafisk vs. geometrisk mønster

Geometriske mønstre er veldig trendy akkurat nå. Samtidig har en språkforvirring oppstått rundt hva som er grafisk og hva som er et geometrisk mønster. Her forklarer vi begrepene.

Av ifi.no

Her redegjør Karen Disen for forskjellene. Hun har undervist i Ornamentslære og tegning på Kunsthøgskolen i Oslo siden 1989.

Noen geometriske mønstre:

Blokkruter/ Colour blocking: Et spesielt rutenett med grunnfargene, oppfunnet av Piet Mondrian.

Dalmatiner: Fra hunderasen med samme navn. Grunnfargen er ren hvit. Dypt sorte flekker hos sortflekkete hunder, leverbrune hos brunflekkete. Flekkene skal ikke flyte sammen, men være runde, klart avgrensede og godt fordelt.

Diamant (eng. Argyle): Ordet blir noen ganger brukt for å referere til en individuell diamant i design, men oftere refererer den til det generelle mønsteret. De fleste oppsettene inneholder lag med overlappende motiver, som gir en følelse av tredimensjonalitet, bevegelse og tekstur.

Greek Key: Et gresk nøkkelmønster. En dekorativ bord konstruert fra en kontinuerlig linje.

Hundetann – er et dupleks tonet tekstilmønster preget av brutte ruter eller abstrakte fire spisse former, ofte i svart og hvitt, selv om andre farger er brukt.

Harlekin/ Harlequin – rombiske rutemønstre (firkantet med skjeve vinkler og like lange sider) kjent fra gjøgleren.

Kaleidoskop: Stjerneformede bilder og fargede glassbiter som skifter plass.

Logolinje: Et grafisk element som er en forlengelse av vingene i logoen. Den er ment å gi assosiasjoner til togspor, fart og strekningskart. Den består av tykk og tynn linje i et fastsatt forhold.

Mosaikk: Kunsten å skape bilder med en samling av små biter av farget glass, stein eller andre

For mer informasjon:

Astex
Borge
Egetepper
Fantasi Interiør
Flügger
Golvabia
Green Apple
Höganäs
Inspirasjon Interiør
INTAG
Interface
Nordsjö
Storeys
Tapethuset
Tarkett

Rett, rund, trykt eller oppbygd

Grafikk betegner både trykket og selve trykksaken.

Ordet grafikk stammer fra greske «graphe» som betyr tegning eller skriving.

Geometriske mønstre er ofte grafiske.

Det er altså først og fremst geometriske mønstre som er i vinden nå, men geometriske mønstre kan være grafisk fremstilt. Grafisk henviser til en utførelse av et mønster, mens geometrisk henviser til en oppbygging av et mønster.

– Et hvert mønster kan utføres grafisk. Jeg tenker det derfor kan være bedre å skille mellom geometri med sine klare rette linjer, og de bølgede linjers organiske uttrykk, sier hun.

Sirkelen som geometrisk figur, er da bindeleddet mellom det geometriske og organiske. De ulike kategoriene er videre en ordensforståelse vi bruker for de ulike mønstre og ornamentene.

Karen Disen kan mangt om mønster.

Globalt språk

– Kulturelt er ornamentene, de smykkende elementer, et globalt språk. Mange mønstre er universelle i sin komposisjon, eksempler er trekanter i rekker og rader. Og en finner blant annet solkorset i alle verdensdeler, og flere tusen år tilbake i tid. Der alle kulturer har samme mønster, er det utførelsen i materialer og teknikker, i kulturell sammenheng med utøveren som skaper særpreg, sier hun.

Naturen er full av mønsterdannelser: Til og med mennesket har egne mønstre.

– Ja, husk på fingeravtrykkene våre og hårets virvler, sier hun.

Geometriske mønstre synliggjør matematiske forhold. Det viser forholdet der matematikken møter det visuelle språket.

– Siden øyet ser alt på én gang, uavhengig av tid, oppfatter vi det grafiske materialet. Vi ser slektskapet i former og motiver uten at uttrykket er mekanisk identisk. Slik kan også geometriske mønstre få et levende preg, dermed biter dette med geometrisk og organisk seg litt i halen, sier hun.

Skillet mellom et vevd mønster og et trykket mønster, forklarer hun slik:

– Vevde mønstre må forholde seg til bindingen, hvordan veven er tredd. Det trykte mønsteret tilføres en tekstil via blokktrykk, silketrykk, shibori og andre teknikker. Derfor kan også et mønster som Marius-genserens både være et strikket mønster og et grafisk mønster.

Geometriske mønstre synliggjør matematiske forhold. Her et teppe fra ege.